

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม โทร.๐๔๕-๗๘๙๐๐๗

ที่ ยส.๗๖๘๐๔/..... วันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุมัติดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และภูมิปัญญา

ท้องถิ่น ฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้ แหล่งท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม

ตามที่องค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในที่ผ่านมา องค์การบริหารส่วนตำบลโพนงามได้รวบรวมข้อมูลและ จัดระบบฐานข้อมูลท้องถิ่นได้บางส่วน ทำให้มีแหล่งอ้างอิงหรือแหล่งศึกษาค้นคว้าด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งผล ให้การอนุรักษ์และทำนุบำรุงด้านศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้อย่างไม่เต็มประสิทธิภาพ

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม ในฐานะหน่วยงานหลักในการ ดำเนินพันธกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ตระหนักถึงความสำคัญในการรวบรวมข้อมูล สารสนเทศจัดระบบฐานข้อมูลท้องถิ่น เพื่อให้เป็นแหล่งในการศึกษาค้นคว้าด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ ทำนุบำรุง และเผยแพร่มรดกด้านศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติด้วย โดยจะเริ่ม ดำเนินการการจัดเก็บ/สำรวจ/สอบถาม ในวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุมัติให้ดำเนินการต่อไป

ลงชื่อ)

(นางสุนทนา วงษ์ศรีแก้ว)

อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ความเห็นผู้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

(นางสาวฉลวยจิต ในจิต)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม

ความเห็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม

(✓) อนุมัติ () ไม่อนุมัติ

ร้อยตำรวจ

(ชัยโย คำแสน)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม

โครงการจัดทำฐานข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่น

หลักการและเหตุผล

การจัดทำฐานข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นอีกหนึ่งในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลโพรงาม ซึ่งมีหน้าที่ในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่ปีที่ผ่านมา องค์การบริหารส่วนตำบลโพรงามไม่ได้รวบรวมข้อมูลและ จัดระบบฐานข้อมูลท้องถิ่น ได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ไม่มีแหล่งอ้างอิงหรือแหล่งศึกษาค้นคว้าด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งผลให้การอนุรักษ์และทำนุบำรุงด้านศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้อย่างไม่เต็มประสิทธิภาพ

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลโพรงาม ในฐานะหน่วยงานหลักในการดำเนินพันธกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ตระหนักถึงความสำคัญในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจัดระบบฐานข้อมูลท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแหล่งในการศึกษาค้นคว้าด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ ทำนุบำรุง และเผยแพร่มรดกด้านศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติด้วย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ คลังความรู้ของชุมชน ในด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการส่งเสริม พัฒนา สืบทอด
๒. เพื่ออนุรักษ์ไว้ซึ่งศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา อันดีที่บรรพบุรุษของเราได้สั่งสมไว้
๓. เพื่อรวบรวมไว้เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เป็นข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจ

เป้าหมาย

ผู้ใหญ่บ้านทั้ง ๑๗ หมู่

เจ้าอาวาสวัดทั้ง ๑๕ วัด

ผู้อำนวยการโรงเรียน ๙ แห่ง

มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศให้ครบทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่น

วิธีดำเนินการ

๑. เขียนโครงการฯเพื่อขออนุมัติจัดทำโครงการฯ เสนอผู้บริหาร
๒. ประสานผู้นำชุมชนเพื่อสอบถามข้อมูลเบื้องต้น
๓. ดำเนินการสำรวจข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่น
๔. จัดทำฐานข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และภูมิปัญญาท้องถิ่น
๕. ส่งเสริมสนับสนุน อนุรักษ์ พัฒนา และพัฒนาแหล่งข้อมูลในตำบลโพรงาม
๖. รายงานผลข้อมูลที่ได้สำรวจให้ผู้บริหารทราบ

งบประมาณ

ไม่ใช้งบประมาณ เพราะเป็นการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น

ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม ๒๕๖๖-กันยายน ๒๕๖๗

สถานที่ดำเนินการ

๑. หมู่บ้านในเขตตำบลโพนงาม ทั้ง ๑๗ หมู่
๒. โรงเรียนในเขตตำบลโพนงาม ทั้ง ๙ แห่ง
๓. วัดในเขตตำบลโพนงาม ๑๕ วัด

ผู้รับผิดชอบโครงการ

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม อำเภอภูทอก จังหวัดเลย
ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม มีข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา และภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่เป็นรูปธรรม
๒. หน่วยงานมีแหล่งข้อมูลที่สามารถนำมาใช้อ้างอิงในการทำงานได้
๓. ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และทำนุบำรุงด้านศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

(ลงชื่อ) ผู้เขียนโครงการ

(นางสมณฑา วงษ์ศรีแก้ว)

ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ความเห็นผู้เห็นชอบและตรวจสอบโครงการ

(ลงชื่อ) ผู้เห็นชอบโครงการ

(นางสาวฉลวยจิต ในจิต)

ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม

(☒) อนุมัติ

(☐) ไม่อนุมัติ

ร้อยตำรวจ

(ชัยโย คำแสน)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม

ผู้อนุมัติ

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม

อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราชการ ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ ป่าไม้ และ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและ ของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วยภูมิปัญญาไทย มีความสำคัญอย่างยิ่งช่วยสร้าง ชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิ แก่คนไทย สามารถปรับประยุกต์หลักธรรมคำ สอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุลระหว่าง คนกับสังคม และธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วย เปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหาร ส่วนตำบลโพรงน้ำได้เล็งเห็นความสำคัญของ ภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้สำรวจบุคคลสำคัญของท้องถิ่นเพื่อจัดทำเป็น ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้านของตำบลโพรงน้ำ เพื่อเป็นการสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ สำคัญและมี ประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจาก ชุมชน และเพื่อการศึกษาค้นคว้าข้อมูลในภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ ต่อไป

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลโพรงน้ำ

เรื่อง	หน้า
ความหมายฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑
ด้านเกษตร	๙
ด้านหัตถกรรม	๑๑
ด้านศิลปกรรม	๑๕
ด้านแพทย์แผนไทย	๑๖
ด้านอาหาร	๑๗
ตารางฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑๘

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ (๑) อนุรักษ์ฟื้นฟูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงาม ของท้องถิ่นและของชาติและจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ ประชาชนชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการด าเนินการด้วยภูมิปัญญาไทยมี ความสำคัญอย่างยิ่งช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคงสร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย สามารถปรับประยุกต์หลักธรรมค าสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุลระหว่างคนกับ สังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืนช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลโพรงาม ได้เล็งเห็น ความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงได้จัดทำโครงการสำรวจฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้านหรือปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อให้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้านหรือปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อสืบสานอนุรักษ์ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชนความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิมี ความหมายว่าพื้นชั้นพื้นเพปัญญาหมายความว่าความรอบรู้ความรู้ทั้งความฉลาดเกิด แต่การเรียนรู้และคิดว่ามี ปัญญาหมายถึงพื้นความรู้ความสามารถภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงความสามารถในการใช้พื้นความรู้สร้างสรรค์ งานเพื่อพัฒนาและดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิหมายความว่า พื้น ชั้น พื้นเพ

ปัญญา หมายความว่า ความรอบรู้ความรู้ทั่วไป ความฉลาดเกิดแต่การเรียนรู้และคิด

ภูมิปัญญา หมายความว่า พื้นความรู้ความสามารถ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายความว่า ความสามารถในการใช้พื้นความรู้สร้างสรรค์งานเพื่อพัฒนาและดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น

การถ่ายทอดความหรือการสอน หมายความว่า บอกวิชาความรู้ให้แสดงเข้าใจโดยวิธีบอกหรือ ท าให้เห็นเป็นตัวอย่างเพื่อให้รู้ตัวรู้ชั่ว

จากการศึกษาความหมายที่ผู้เชี่ยวชาญนักวิชาการต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมค ว่าภูมิปัญญา ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย สามารถรวบรวมได้ดังนี้

๑) ภูมิปัญญาค ว่าภูมิปัญญาตรงกับค ศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Wisdom ซึ่งมีความหมายว่า ความรู้ความสามารถความเชื่อความสามารถทางพฤติกรรมและความสามารถในการแก้ไขปัญหาของมนุษย์

สรุปได้ว่าภูมิปัญญาหมายถึงความรู้ความคิดความสามารถที่เป็นผลมาจากการใช้ความคิด และสติปัญญาในการปรับตัวและด ารงชีวิตให้สอดคล้องกับธรรมชาติสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนเป็น กระบวนการที่เกิดขึ้นเรียนรู้และสะสมมาเป็นระยะเวลานานสามารถใช้หรือปรับเปลี่ยนมาสร้างประโยชน์และ

แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตของคนในสังคมภูมิปัญญาอาจเกิดจากประสบการณ์ของกลุ่มชน ในชุมชนจากภายนอกชุมชนและ / หรือผลิตใหม่หรือผลิตขึ้นมาก็ได้

๒) ภูมิปัญญาชาวบ้าน (Popular Wisdom) สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนให้ความหมาย ของภูมิปัญญาชาวบ้านว่าเป็นความรู้ของชาวบ้านที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์และความเฉลียวฉลาดของแต่ละ คนซึ่งได้เรียนรู้จากพ่อแม่ปู่ย่าตายายญาติพี่น้องและผู้ที่มีความรู้ในชุมชนความรู้เหล่านี้เกี่ยวข้องการด าเนินชีวิต เป็นแนวทางหลักเกณฑ์มีวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวความสัมพันธ์กับผู้ ล่วงลับไปแล้วกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์และกับธรรมชาติความรู้ที่สั่งสมมา แต่บรรพบุรุษสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คน อีกรุ่นหนึ่งระหว่างการสืบทอดมีการปรับปรุงประยุกต์และเปลี่ยนแปลงจนอาจเกิดเป็นความรู้ใหม่ตาม สภาพการณ์ทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม สรุปได้ว่าภูมิปัญญาชาวบ้านหมายถึงรากฐานความรู้ของชาวบ้านที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์ และความรอบรู้รวมทั้งได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษและที่ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับ สภาพการณ์ทางแวดล้อมและวัฒนธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้อย่าง เหมาะสม

๓) ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local wisdom) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๔๖ ได้ให้ ความหมายของ คำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้โดยแยกให้ความหมายของคำว่าภูมิปัญญาว่าหมายถึงพื้นความรู้ ความสามารถและคำว่า ท้องถิ่นว่าหมายถึงท้องที่ใดท้องที่หนึ่งโดยเฉพาะดังนั้นค ว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นจึง หมายถึงพื้นความรู้ความสามารถ ของท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง

สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้กล่าวไว้ว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นสะสมขึ้นมาจาก ประสบการณ์ของ ชีวิตสังคมและในสภาพสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันและถ่ายทอดสืบทอดกันมาเป็นวัฒนธรรม การดำเนินงานด้าน วัฒนธรรมจึงต้องใช้ปัญญาค้นหาสิ่งที่มีอยู่แล้วฟื้นฟูประยุต์เสริมสร้างสิ่งใหม่บนรากฐาน สิ่งเก่าที่ค้นพบนั้นนักฟื้นฟู นักประยุต์และนักประดิษฐ์คิดค้นทางวัฒนธรรมพื้นบ้านเหล่านี้มีชื่อเรียกในเวลา ต่อมาว่า “ ปราชญ์ชาวบ้าน ” หรือ “ ผู้รู้ชาวบ้านและสติปัญญาที่ นำมาใช้ในการสร้างสรรค์นี้เรียกว่า “ ภูมิปัญญาชาวบ้าน ” หรือ “ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ศูนย์พัฒนาหลักสูตรกรมวิชาการกล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านคือความรู้ ที่เกิดจาก ประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษาสังเกตคิดวิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึก มาเป็นองค์ ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลาย ๆ เรื่องความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้ เห็นเป็นศาสตร์ เฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคมชุมชน และในตัวของผู้รู้เอง หากมีการสืบค้นหาเพื่อศึกษาและนำมาใช้ก็จะเป็นที่รู้จักเกิดการยอมรับถ่ายทอดและ พัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่ตามยุค ตามสมัยได้

สรุปได้ว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงองค์ความรู้ที่เกิดจากการสั่งสมความรู้และประสบการณ์ ของคนในชุม ชนหรือท้องถิ่นที่มีการถ่ายทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นจนเป็นวิถีชีวิตมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าและ มีความหมาย เป็นอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาชีวิตของคนในท้องถิ่น

๔) ภูมิปัญญาไทย (Thai Wisdom) เป็นผลของประสบการณ์สั่งสมของคนที่เรียนรู้จาก ปฏิสัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อมปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มชนเดียวกันและระหว่างกลุ่มชุมชนหลาย ๆ ชาติพันธุ์รวมไปถึงโลก ทักษะที่มีต่อสิ่ง เหนือธรรมชาติภูมิปัญญาเหล่านี้เคยเอื้ออ นวยให้คนไทยแก้ปัญหาได้ดี รงอยู่และสร้างสรรค์ อารยธรรมของเรา เองได้อย่างมีดุลยภาพกับสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะในระดับพื้นฐานหรือระดับชาวบ้านภูมิ ปัญญาในแผ่นดินนี้มีได้ เกิดขึ้นเป็นเอกเทศ แต่ส่วนแลกเปลี่ยนเฟ้นและปรับให้ภูมิปัญญาจากอารยธรรมอื่น ตลอดมา

สรุปได้ว่าภูมิปัญญาไทยหมายถึงองค์ความรู้ความสามารถและทักษะของคนไทยในด้านต่าง ๆ ที่เกิดจาก การสะสมเลือกสรรและพัฒนาปรับปรุงอย่างมีระเบียบแบบแผนและมีรูปแบบที่เป็นที่ยอมรับและ ได้รับการ ถ่ายทอดกันมาในสังคมเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกัน

ตารางเปรียบเทียบภูมิปัญญาท้องถิ่นกับภูมิปัญญาไทย

ประเภทภูมิปัญญา	ลักษณะที่เหมือนกัน	ลักษณะที่แตกต่างกัน
ภูมิปัญญาท้องถิ่น	เป็นองค์ความรู้และวิธีการที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจซึ่งได้สืบ ทอดและเชื่อมโยงมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน	เป็นองค์ความรู้และความสามารถ ในระดับบุคคลหรือระดับท้องถิ่นซึ่ง มีขอบเขต จำกัดในแต่ละท้องถิ่น เช่นภาษาอีสาน ผ้าไหมแกงไตปลา หนังตะลุง เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน ฯลฯ
ภูมิปัญญาไทย		เป็นองค์ความรู้และความสามารถ โดยส่วนรวมเป็นที่ ยอมรับในระดับชาติเช่น ภาษาไทย มวยไทย ต้มยำกุ้ง เป็นภูมิปัญญาไทย ฯลฯ

ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าภูมิปัญญาเป็นความรู้ความสามารถและวิธีการที่กลุ่มชนได้จากประสบการณ์ ที่สั่งสมไว้ในการปรับตัวและด ารงชีพในระบบนิเวศหรือสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรมที่ได้มีการพัฒนาสืบสานกันมาภูมิปัญญาชาวบ้านจึงเป็นความรู้ความสามารถและวิธีการปฏิบัติของ ชาวบ้านที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาในการด ารงชีวิตประจ าวนซึ่งได้สืบทอดและเชื่อมโยงมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันหากวิธีการนั้นเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่นและมีการน าไปปฏิบัติกันอย่างแพร่หลาย ชุมชนก็จะเรียกว่า “ภูมิปัญญาท้องถิ่น” แต่ถ้าได้รับการยอมรับในระดับชาติก็จะขยายกว้างเป็น “ภูมิปัญญาไทย”

จากความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปลักษณะสำคัญของภูมิปัญญา ท้องถิ่นได้ 6 ประการ

1. มีความเป็นท้องถิ่นที่มีรากฐานอยู่ในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง
2. เป็นความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในบุคคลที่ใช้ความรู้นั้น
3. มีการถ่ายทอดผ่านการบอกเล่าและถ่ายทอดทางวัฒนธรรมไม่ค่อยมีการจดบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

4. เป็นความรู้ที่มาจากการลงมือทำและประสบการณ์มากกว่าเป็นความรู้จากทฤษฎี
5. มีรากฐานในโลกทัศน์ทางศาสนาความสำคัญด้านจิตวิญญาณและค่านิยมของชุมชนในสังคม
6. เป็นความองค์รวมความสมดุลของร่างกายและจิตวิญญาณและมีความสำคัญในการดำรงชีวิต

ความสำคัญของภูมิปัญญาไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาไทย พอสรุปได้ดังนี้

๑. ภูมิปัญญาไทยช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นพระมหากษัตริย์ไทยทรงใช้ภูมิปัญญาในการ สร้างชาติสร้างความเป็นปึกแผ่นของประเทศมาโดยตลอดตั้งแต่สุโขทัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชพระองค์ทรง ปกครองประชาชนด้วยพระเมตตาแบบพ่อปกครองลูกผู้ใดประสบความเดือดร้อนก็สามารถดิ้นรนขงัดแงะความ เดือดร้อนขอรับพระราชทานความช่วยเหลือทำให้ประชาชนมีความจงรักภักดีต่อพระองค์ต่อรุ่งเรืองให้เป็นปึก แผ่นพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตรรัชกาลที่ ๙ พระองค์ ทรงใช้ภูมิปัญญาสร้างคุณประโยชน์แก่ประเทศทางการเมืองภายในประเทศจนรอดพ้นภัยพิบัติหลายครั้งด้าน การเกษตรพระองค์ทรงพระราชทานทฤษฎีใหม่ให้แก่พสกนิกรด้านการเกษตรแบบสมดุลและยั่งยืนฟื้นฟู สภาพแวดล้อม ยังความสงบร่มเย็นคืนกลับมายังประชาชน

๒. สร้างความภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิคนไทยในอดีตมีความสามารถเป็นที่ปรากฏใน ประวัติศาสตร์จำนวนมากเป็นที่ยอมรับของนานาชาติอารยประเทศเช่น นายขนมต้มเป็นนักมวยที่มีฝีมือเก่งในการ ใช้อวัยวะทุกส่วน แม้ไม้มวยไทยสามารถชกมวยไทยจนชนะพม่าได้ถึงเก้าคนสิบคนในคราวเดียวกันซึ่งใน ปัจจุบันมวยไทยถือเป็นภูมิปัญญาด้านศิลปะการป้องกันตัวชั้นเยี่ยม นอกจากนี้ยังมีภูมิปัญญาด้านอาหารอาหารไทยเป็นอาหารที่มีความหลากหลายในรสชาติทั้งอาหาร คาวหวานปรุงง่ายอร่อยถูกปากทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศพืชที่ใช้ปรุงอาหารส่วนใหญ่เป็นพืชสมุนไพร ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นและราคาถูกพืชที่ใช้เป็นส่วนประกอบที่เป็นพืชสมุนไพรเช่นตะไคร้ ข่า กระชาย ใบใบ โหระพา ใบกะเพรา เป็นต้น

๓. ความสามารถปรับปรุงประยุกต์หลักค สอนทางศาสนาใช้กับวิถีชีวิตได้อย่างเหมาะสมคนไทยยอมรับ ศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่โดยน าสลัทธิธรรมค สอนทางศาสนา มาปรับใช้ในวิถีชีวิตได้อย่าง เหมาะสมท ำให้คนไทยเป็นผู้อ่อนน้อมถ่อมตนเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ประนีประนอมรักสงบใจเย็นมีความอดทนให้อภัย สำนึกผิด รังชีวิต อย่างเรียบง่ายปกติสุขท ำให้คนในชุมชนพึ่งพากันได้ทั้งหมดนี้สืบเนื่องจากหลักธรรมค สอน พระพุทธศาสนาเป็น การใช้ภูมิปัญญาในการประยุกต์พระพุทธศาสนาวัน

๔. สร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืนภูมิปัญญาไทยมีความเด่นชัดในการยอมรับนับถือและให้ความสำคัญแก่คนสังคมและธรรมชาติอย่างยังมีเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นได้อย่าง ชัดเจนมากมายเช่น ประเพณีสิบสองเดือนเป็นการแสดงความเคารพขอพรเป็นวันแห่งครอบครัวเครือญาติพี่น้องได้พบปะกันด้วยความอบอุ่นส่วนประเพณีลอยกระทงคุณค่าอยู่การบูชาและเคารพบุญคุณของน้ำที่หล่อ เลี้ยงชีวิตของคนพืชสัตว์ซึ่งใช้น้ำ ทั้งการบริโภคและอุปโภคในรักษาป่าให้ต้นน้ำลำธารได้ประยุกต์ให้ประเพณี การบวชป่าเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ธรรมชาติ สภาพแวดล้อมความอุดมสมบูรณ์แก่ต้นน้ำลำธารพลิกฟื้นกลับคืนมาได้ อาชีพการเกษตรเป็นอาชีพหลักของคนไทย ที่ค ำถึงความสมดุลของคนสังคมและธรรมชาติ แต่น้อยพ้ออยู่พ้อกัน เมื่อเหลือกินก็แจกญาติพี่น้องเพื่อนบ้าน ใกล้เคียงนอกจากนี้ยังน ำไปแลกเปลี่ยนกับสิ่งของอย่างอื่นที่ตนไม่มีเมื่อ เหลือใช้จริง ๆ จึงจะขายอาจกล่าวได้เป็น การเกษตรแบบ “กิน-แจก-แลก-ขาย” ท ำให้คนในสังคมได้ช่วยเหลือ เกื้อกูลแบ่งปันกันเคารพนับถือกันเป็นญาติกัน ทั้งหมู่บ้านจึงอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขมีสัมพันธ์กันแนบแน่น ธรรมชาติไม่ถูกท ำลายไปมากเนื่องจากท ำพ้อพอกินไม่ โลกและท ำลายมากเหมือนปัจจุบันถือเป็นภูมิปัญญาที่ สร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติให้อยู่ ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน

๕. เปลี่ยนแปลงปรับปรุงได้ตามยุคสมัยแม้กาลเวลาจะเปลี่ยนไปอย่างไรความรู้สมัยใหม่จะหลั่งเข้ามา มาก แต่ภูมิปัญญาไทยก็สามารถปรับเปลี่ยนได้เหมาะสมกับยุคสมัยเช่นการรู้จักน ำเครื่องยนต์มาติดตั้งกับเรือ โสเภณี เป็นทางสามารถวิ่งได้เร็วขึ้นเรียกว่า “ เรือหางยาว ” การรู้จักท ำการเกษตรแบบผสมผสานพลิกฟื้น ธรรมชาติให้อุดม สมบูรณ์คืนแทนสภาพป่าที่ถูกตัดท ำลายไปการรู้จักใช้ภูมิปัญญาออมเงินสะสมทุนตามแบบ สมัยใหม่ให้สมาชิกกู้ยืม ปลดหนี้สินและจัดสวัสดิการแก่สมาชิกจนชุมชนมีความมั่นคงเข้มแข็งสามารถช่วย ตนเองได้หลายร้อยหมู่บ้านทั่ว ประเทศและการสร้าง “ อุทยาน ” ขึ้นเป็นปะการังเทียมให้ปลาอาศัยวางไข่แพร่ พันธุ์และเจริญเติบโตขยายจำนวน มากดั้งเดิมถือเป็นการใช้ภูมิปัญญาปรับปรุงประยุกต์ใช้ได้ตามยุคตามสมัย

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

เอกวิทย์ ณ ถลาง ได้แบ่งประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็น ๒ ประเภทคือ

๑. ภูมิปัญญาหรือความรู้ส่วนที่เรียกว่า “ ย่าไส้ ” ซึ่งเป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจเรื่องของปาก ท้อง เป็นสิ่งที่ถูกน ำไปแสวงหาผลประโยชน์หรือที่ค ำคุณ ำเป็นตัวเงินโดยง่ายจึงจ ำเป็นต้องหวงแหนมีการจด ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรทางปัญญา

๒. ภูมิปัญญาหรือความรู้ส่วนที่เรียกว่า “ ย่าใจ ” ซึ่งความรู้ที่ไม่เป็นพิษเป็นภัยกับใครกลับช่วยให้สังคม มีความเอื้ออาทรเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เพื่อความผาสุกของคนในสังคม

ประการ แก้ววรรณ ได้สังเคราะห์ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็น ๒ ประเภทดังนี้

๑. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากสติปัญญา ของ ชาวบ้านเป็นศักยภาพหรือความสามารถในการแก้ไขปัญหาการค ำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของ ชาวบ้านให้ สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของชุมชนท้องถิ่น

๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาเป็นองค์ความรู้ความสามารถของชาวบ้านที่คิดค้นสั่งสมสืบทอด ปรับปรุงพัฒนาเป็นศักยภาพหรือความสามารถในเชิงสร้างสรรค์เป็นการสร้างความรู้ใหม่สร้างปัญญา ตอบสนอง

ความจำเป็นความต้องการของชุมชนท้องถิ่นตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนา ประเทศโดยรวมท ำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและมั่นคง การจำแนกตามแหล่งถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ จำแนกภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแหล่งถ่ายทอด ภูมิปัญญาท้องถิ่นออกเป็น ๓ ประเภทดังนี้

๑. ภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทบุคคล กลุ่มบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งบุคคลที่ ท ำหน้าที่เป็นผู้นำ ในเรื่องพิธีกรรมสำคัญของท้องถิ่นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติการประดิษฐ์ และการเกษตรกรรมโดยบุคคลที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจเป็นผู้ริเริ่มหรือเป็นผู้สืบทอดภูมิปัญญาจากรุ่นสู่รุ่น เช่น ครูภูมิปัญญาหรือปราชญ์ชาวบ้านพระภิกษุผู้เฒ่า ชุมชนผู้รู้พ่อเฒ่าแม่เฒ่า ฯลฯ

๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทสถานที่ ครอบคลุมสถานที่ที่มีความสำคัญกับท้องถิ่นในด้าน ประวัติศาสตร์ ศาสนา พิธีกรรมสถานที่ทางธรรมชาติสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแหล่งเพาะปลูกตาม แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งที่เป็นบุคคลหน่วยราชการ และองค์กรเอกชน

๓. ภูมิปัญญาท้องถิ่นประเภทวัสดุอุปกรณ์ครอบคลุมวัสดุอุปกรณ์ที่ ท ำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ใน รูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์สื่อของจริงและของจำลองที่ใช้น ำเสนอความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญา ท้องถิ่นมีมากมายหลายแขนง แต่มักจะถูกมองว่าล้าหลังคนบางกลุ่มจึงไม่ค่อยให้ความนิยมและสืบสานกันมาก นักส่วนใหญ่ แล้วภูมิปัญญาท้องถิ่นมักสืบทอดบอกเล่ากันเป็นการภายในเช่นสูตรท ำอาหารหรือต ำรับตาราด่าง ท ำให้ไม่เป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไปอาจจำแนกภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็น ๑๐ ลักษณะได้ดังนี้

๑. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับความเชื่อและศาสนาภูมิปัญญา ประเภทนี้จะมีลักษณะแตกต่างกัน ไปในแต่ละท้องถิ่นเนื่องจากมีพื้นฐานทางความเชื่อในศาสนาที่แตกต่างกันสำหรับภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยซึ่ง เกี่ยวกับความเชื่อในพระพุทธศาสนาเป็นหลักนั้นได้มีส่วนสร้างสรรค์สังคมโดยการผสมผสานกับความเชื่อ ดั้งเดิมจนกลายเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละท้องถิ่น

๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับประเพณีและพิธีกรรม เนื่องจากประเพณีและพิธีกรรมเป็นสิ่งที่ฝังาม ที่คนไทยในท้องถิ่นสร้างขึ้นมาโดยเฉพาะเป็นการเพิ่มขวัญกำลังใจในสังคมภูมิปัญญาประเภทนี้จึงมีความสำคัญ ต่อการดำเนินชีวิตในสังคมเป็นอย่างมากดังจะเห็นได้จากประเพณีและพิธีกรรมที่สำคัญ ๆ ในประเทศไทยล้วน เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคมแทบทั้งสิ้น

๓. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับศิลปะพื้นบ้าน เป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะประเภทต่าง ๆ โดยการ น ำทรัพยากรที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจ ำวันหลังจากนั้นได้สืบทอดการพัฒนาอย่างไม่ขาดสายกลายเป็น ศิลปะที่มีลักษณะที่มีคุณค่าเฉพาะถิ่น

๔. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับอาหารและผักพื้นบ้าน นอกจากมนุษย์จะน ำอาหารมาบริโภคเพื่อ ความอยู่รอดแล้วมนุษย์ยังได้น ำเทคนิคการถนอมอาหารและการปรุงอาหารมาใช้เพื่อให้อาหารที่มีมากเกิน ความต้องการสามารถเก็บไว้บริโภคได้เป็นเวลานานซึ่งถือว่าเป็นภูมิปัญญาอีกประเภทหนึ่งที่สำคัญต่อการ ด ำรงชีวิตนอกจากนี้ยังนำผักพื้นบ้านชนิดต่าง ๆ มาบริโภคได้อีกด้วย

๕. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้าน การละเล่นถือว่าเป็นการเอนคลายโดยเฉพาะใน วัยเด็ก ซึ่งชอบความสนุกสนานเพลิดเพลินภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยส่วนใหญ่จะใช้อุปกรณ์ในการละเล่นที่ ประดิษฐ์มาจากธรรมชาติซึ่งแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่ผูกพันกับธรรมชาติและรู้จักปรับตัวให้เข้ากับ สภาพแวดล้อมอย่างกลมกลืน

๖. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม ประเทศไทยมีวัฒนธรรมที่หลากหลายซึ่งเกิดจากการสร้างสรรค์ของแต่ละภาคเราสามารถพบหลักฐานจากร่องรอยของศิลปวัฒนธรรมที่ปรากฏกระจายตัวอยู่ กระจายตัวอยู่ทั่วไปเช่นสถาปัตยกรรมประติมากรรมจิตรกรรมเป็นต้นซึ่งแสดงให้เห็นถึงเทคนิคความคิดความ ของบรรพชนได้เป็นอย่างดี

๗. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภูมิปัญญา ประเภทนี้ส่วนมากจะแสดงออกถึงความ สนุกสนาน และยังเป็นคติสอนใจสำหรับคนในสังคมซึ่งมีส่วนแตกต่างกันออกไปตามโลกทัศน์ของคนในภาค ต่างๆ

๘. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับสมุนไพรและต ำรายาพื้นบ้านภูมิปัญญา ประเภทนี้เกิดจากการสัง สมประสบการณ์ของคนในอดีตและถ่ายทอดให้กับคนรุ่นหลังถือว่าเป็นมีความสำคัญเป็นอย่างมากเพราะถือว่าเป็น ปัจจัยซึ่งมีความจำเป็นสำหรับมนุษย์หากได้รับการพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยประโยชน์ทางเศรษฐกิจและ สังคมในอนาคตได้

๙. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับประดิษฐ์กรรมและหัตถกรรมพื้นบ้าน เทคโนโลยีและสิ่งของเครื่องใช้ ต่าง ๆ ที่เกิดจากภูมิปัญญาของคนไทยในแต่ละภาคนั้นถือเป็นประดิษฐ์กรรมและหัตถกรรมชั้นเยี่ยมซึ่งปัจจุบัน ยังไม่ได้รับความสนใจในการพัฒนาและส่งเสริมภูมิปัญญาประเภทนี้เท่าที่ควรหากมีการเรียนรู้และสืบทอด ความคิดเกี่ยวกับการประดิษฐ์กรรมและหัตถกรรมให้แก่เยาวชนจะเป็นการรักษาภูมิปัญญาของบรรพชนได้อีก ทางหนึ่ง

๑๐. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตตามสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเนื่องจากไทยมี อาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมโดยเฉพาะการทำนาทำไร่จึงทำให้เกิดภูมิปัญญาที่เกี่ยวกับความเชื่อและ พิธีกรรมในการดำรงชีวิตเพื่อแก้ปัญหาหรืออ่อนน้อมให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ในการเพาะปลูกและเพื่อเพิ่ม ผลผลิตทางการเกษตรดังจะเห็นได้จากพิธีกรรมเกี่ยวกับเกษตรกรรมทั่วทุกภูมิภาคของไทย คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) ได้แบ่งสาขาหรือประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ๑๓ สาขา ดังนี้

๑. สาขาเกษตรกรรม หมายถึงความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะและเทคนิคด้าน การเกษตรกับเทคโนโลยีโดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิมซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในภาวะการต่าง ๆ ได้เช่นการท ากษตรแบบผสมผสานการแก้ปัญหาด้านการตลาดการแก้ปัญหาด้านการผลิตการแก้ไขโรคและ แมลงและการรู้จักปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตรเป็นต้น

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึงการรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิตเพื่อชะลอการนำเข้าตลาดเพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่าง ปลอดภัยและเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ตลอด ทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรมเช่นการรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารากลุ่มโรงสีกลุ่ม หัตถกรรมเป็นต้น

๓. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึงความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนใน ชุมชนโดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม หมายถึงความสามารถเกี่ยวกับจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งอนุรักษ์การพัฒนาและใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๕. สาขากองทุนธุรกิจชุมชน หมายถึงการจัดการด้านสมทบและบริการกองทุนในการประกันคุณภาพ ชีวิตของคนให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

๖. สาขาศิลปกรรม หมายถึงผู้ที่มีความรู้ความสามารถประสบการณ์มีผลงานโดดเด่นเรื่องต่อไปนี้

๖.๑ ด้านจิตรกรรม คือการวาดภาพฝาผนังการเขียนภาพลงผ้าหน้าผากการสักลาย ฯลฯ

๖.๒ ด้านประติมากรรมคือผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์และมีฝีมือในการปั้นแกะสลักการ หล่อเช่นหล่อพระพุทธรูปปั้นโอ่งสลักลอยตลับประดับต้นเทียนสิ่งก่อสร้าง ฯลฯ

๖.๓ ด้านสถาปัตยกรรมคือผู้ที่มีความรู้ความสามารถประสบการณ์เรื่องการก่อสร้างอาคารบ้านเรือน โบสถ์ ศาลาศาลพระภูมิ ฯลฯ

๖.๔ ด้านหัตถกรรม (งานช่างฝีมือ) คือผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีผลงานในสิ่งท ามือเช่นเครื่องจักสาน

๖.๕ ด้านงานประดิษฐ์คือผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์ด้านการจัดทำผลงานเลียนแบบธรรมชาติเช่นการประดิษฐ์ดอกไม้บายศรีการแต่งลอยตลับบนแผ่นผ้า ฯลฯ

๖.๖ ด้านดนตรีนาฏศิลป์และการเล่นพื้นบ้าน คือผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการ เล่นดนตรีการขับสากการฟ้อนร ากการคิดวิธีการเล่นพื้นบ้านหมอลำ การเล่นลิเก

๗. สาขาการจัดการองค์กร หมายถึงความสามารถในการบริหารจัดการ านินงานขององค์กรชุมชน ต่าง ๆ ให้สามารถพัฒนาและบริหารองค์กรของตนเองได้ตามบทบาทหน้าที่ขององค์กรเช่นการจัดการองค์กร ของกลุ่มแม่บ้านเป็นต้น

๘. สาขาภาษาและวรรณกรรมหมายถึงความสามารถในการผลิตผลงานเกี่ยวกับภาษาทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณภาษาไทยและการใช้ภาษาตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

๙. สาขาศาสนาและประเพณีหมายถึงความสามารถในการประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมค าสอนทางศาสนาความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่นการถ่ายทอดหลักธรรมทางศาสนาการบวชป่าการประยุกต์ประเพณีบุญประเพณีข้าวเป็นต้น

๑๐. สาขากองทุนและสวัสดิการหมายถึงการจัดการด้านสมทบและบริการกองทุนในการประกัน คุณภาพ
ชีวิตของตนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

๑๑. สาขาการศึกษาหมายถึงความสามารถการถ่ายทอดการอบรมเลี้ยงดูการบ่มเพาะการสั่งสอนการ สร้าง
สื่อและอุปกรณ์การวัดความสำเร็จ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร

ด้านการเกษตรกรรม

ชื่อ นางวิไล แสงพล

ที่อยู่ ๒๑ หมู่ที่ ๑๒ บ้านคำไหล ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร

วันเดือนปีเกิด ๕ ตุลาคม ๒๕๒๑

อายุ ๔๕

ทำเกษตรแบบผสมผสานไม่มีคำจำกัดความ เพราะสามารถแตกแขนงออกได้หลายแบบ ไม่มีการเจาะจงชนิดของพืชที่สามารถปลูกแต่การทำเกษตรแบบผสมผสานนี้นั้น ภายในแปลงปลูกควรมีพืชพันธุ์นานาชนิด มีความร่มรื่น เย็นสบาย เพื่อให้ พืชหลายชนิดมีการเอื้อเฟื้อต่อกันได้มากที่สุดโดยส่วนใหญ่แล้วพืชพันธุ์ที่พบภายในสวน มีทั้งไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชผักสมุนไพร ผัก พืชบ้าน ผักป่า ผักสวนครัว และอื่นๆ ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ทุกอย่าง รวมทั้ง แปลงดอกไม้ แปลงข้าว การเลี้ยงปลาใน นาข้าว การเพาะพันธุ์ปลา ในบ่อปลา เรียกได้ว่าเป็นการผสมผสานทุกสิ่งทุกอย่าง ในพื้นที่จำกัด ๑-๒ ไร่ได้อย่างลงตัว และที่สำคัญ สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ด้านการเกษตรกรรม เกษตรอินทรีย์

ชื่อ นาย นาย จันทรงาม

ที่อยู่ ๖๒ หมู่ที่ ๑๒ บ้านคำไทร ตำบลโพรงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร

การเกษตรที่มีการเพาะปลูกพืชหรือ การเลี้ยงสัตว์ต่างๆ ชนิดอยู่ในพื้นที่เดียวกันภายใต้การเกี่ยว
ประโยชน์ต่อกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพ สูงสุด โดยอาศัยหลักการอยู่ร่วมกันระหว่างพืช สัตว์และสิ่งแวดล้อม
การอยู่ร่วมกันอาจจะอยู่ในรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างพืชกับพืช พืชกับสัตว์ หรือสัตว์กับสัตว์ก็ได้ ระบบ
การเกษตรผสมผสานจะประสบความสำเร็จได้จะต้องมีการวางรูปแบบและดำเนินการโดยให้ความสำคัญต่อกิจกรรมแต่
ละชนิดอย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตร

ด้านการแพทย์ไทย

ชื่อ นางสาวดอกไม้ แสงพล อยู่บ้านเลขที่ ๒๑๓ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร

การนวดไทยเป็นทั้งศาสตร์และศิลปะที่มีมาแต่โบราณ เกิดจากสัญชาตญาณเบื้องต้นของการอยู่รอด เมื่อมีอาการปวดเมื่อยหรือเจ็บป่วยตนเองหรือผู้ที่อยู่ใกล้เคียงมักจะลูบไล้บิบนวดบริเวณดังกล่าว ทำให้อาการปวดเมื่อยลดลง เริ่มแรก ๆ ก็เป็นไป โดยมีได้ตั้งใจ ต่อมาเริ่มสังเกตเห็นผลของการบิบนวดในบางจุด หรือบางวิธีที่ได้ผลจึงเก็บไว้เป็นประสบการณ์ และกลายเป็น ความรู้ที่สืบทอดกันต่อ ๆ มา จากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ความรู้ที่ได้จึงสะสมจากลักษณะง่าย ๆ ไปสู่ความสลับซับซ้อน จน สามารถสร้างเป็นทฤษฎีการนวด จึงกลายมาเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่มีบทบาทบำบัดรักษาอาการและโรคบางอย่าง

ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ชื่อ นายบุญมา ศรีจันทร์ อยู่บ้านเลขที่ ๑๗๕ หมู่ที่ ๑๐ ต.โพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร

หัตถกรรมเครื่องจักสานเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนที่สำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตตั้งแต่อดีตตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึง ปัจจุบัน หัตถกรรมเครื่องจักสานเป็นตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นภูมิปัญญาอันเฉลียวฉลาดของคนในท้องถิ่น ที่ใช้ภูมิปัญญา สามารถนำสิ่งที่อยู่ในชุมชนมาประยุกต์เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีประโยชน์ในการดำรงชีวิต

จะเห็นได้ว่าหัตถกรรมเครื่องจักสานมีมานานแล้ว และได้มีการพัฒนามาตลอดเวลาโดยอาศัยการถ่ายทอดความรู้หนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง การดำรงชีวิตประจำวันของชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่ได้เอาความรู้หนังสือมาเกี่ยวข้อง การเรียนรู้ต่างๆ อาศัยวิธีการฝึกหัดและบอกเล่าซึ่งไม่เป็นระบบในการบันทึก สะท้อนให้เห็นการเรียนรู้ ความรู้ที่สะสมที่สืบทอดกันมา จากอดีตมาถึงปัจจุบันหรือที่เรียกกันว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้นกระบวนการถ่ายทอดความรู้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ทำภูมิปัญญา ท้องถิ่นนั้นคงอยู่ต่อเนื่องและยั่งยืน

ด้านภาษาและวรรณกรรม

ชื่อนายชู ทองเฟื่อง อยู่บ้านเลขที่ ๑๒๕ หมู่ ๑๗ ต.โพนงาม อ.กุดชุม จ.ยโสธร
มาจากสืบทอดมาจากบรรพบุรุษโดยที่ได้รับการบวชเรียน และเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ได้ฝึกการสวดมนต์ รวมไปถึง การสวดคำคาถาภาษาบาลี ติดตามการทำขวัญสะเดาะเคราะห์ ปิดเป่าสิ่งอัปมงคล และช่วยให้จิตใจของผู้ที่เศร้าหมองจำกอุปสรรค ต่างๆ ดีขึ้น โดยต้องใช้คาถาที่รำเรียนมา ท่องบทสวดพิธี ศึกษาพิธีกรรม มาตลอด จนปัจจุบัน

๓.องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรอกข้อมูลในระบบข้อมูลกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (INFO) และปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง

<https://info.dla.go.th/social/cultureInfo.do?random=๑๗๔๖๖๐๗๑๓๙๖๖>

DLA INFO64

ยินดีต้อนรับ : นางสุวรรณา ศรีนันทา | ออกจากระบบ

ด้านที่ 5 การบริหารจัดการน้ำ

ด้านที่ 6 การจัดการภายในและธรรมชาติ

ด้านที่ 7 สังคม ศาสนา วัฒนธรรม

ข้อมูลหมู่บ้าน

ข้อมูลชุมชน

ข้อมูลคณะกรรมการชุมชน

ข้อมูลการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชน

ข้อมูลการจัดตั้งกองทุน/วิสาหกิจชุมชน

สวนสาธารณะ/สถานที่ออกกำลังกาย

ข้อมูลห้องสมุด/ที่อ่านหนังสือท้องถิ่น

ข้อมูลศาสนสถาน

ข้อมูลตลาด

ข้อมูลศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมท้องถิ่น

ข้อมูลโครงการประชานิยม

เพิ่มข้อมูล

ออกรายงาน

ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ชื่อ	ศาสนา	ศิลปะ	วัฒนธรรม	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	
1	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	กลุ่มทอผ้าบ้านนางาม หมู่6	☐	☐	☐	☒	
2	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	งานประเพณีบุญบั้งไฟตำบลโพมงาน	☐	☐	☐	☒	
3	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	กลุ่มผลิตกับกัหมู่บ้านเบ็ดวิถี	☐	☐	☐	☒	
4	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	โอบสเดย์เชิงอนุรักษ์	☐	☐	☐	☒	
5	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	เกษตรกรรมแบบปลอดสารพิษ	☐	☐	☐	☒	
6	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	แหล่งเรียนรู้ภูมิเกษตรอินทรีย์	☐	☐	☐	☒	
7	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	จักรสานลุ่มไ่ก่ จากไม้ไผ่	☐	☐	☐	☒	
8	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	จักรสานจากไม้ไผ่	☐	☐	☐	☒	
9	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	บวดแม่โขม เบนโบราณ	☐	☐	☐	☒	
10	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	ปราชญ์ชาวบ้าน ด้านศาสนาและวัฒนธรรม	☐	☐	☐	☒	

หน้าละ 10 รายการ

หน้าที่ 1 จาก 4

1 ถึง 10 จาก 31

หน้า

DLA INFO64

ยินดีต้อนรับ : นางสุวรรณา ศรีนันทา | ออกจากระบบ

MAIN MENU

ด้านที่ 7 สังคม ศาสนา วัฒนธรรม >> ข้อมูลศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมท้องถิ่น

SOC006

ด้านที่ 1 สารสนเทศและสิ่งแวดล้อม

ด้านที่ 2 เวชกรรมและการศึกษา

ด้านที่ 3 สาธารณภัย

ด้านที่ 4 โครงสร้างพื้นฐาน

ด้านที่ 5 การบริหารจัดการน้ำ

ด้านที่ 6 การจัดการภายในและธรรมชาติ

ด้านที่ 7 สังคม ศาสนา วัฒนธรรม

ข้อมูลหมู่บ้าน

ข้อมูลชุมชน

ข้อมูลคณะกรรมการชุมชน

ข้อมูลการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชน

ข้อมูลการจัดตั้งกองทุน/วิสาหกิจชุมชน

สวนสาธารณะ/สถานที่ออกกำลังกาย

ข้อมูลห้องสมุด/ที่อ่านหนังสือท้องถิ่น

ข้อมูลศาสนสถาน

ข้อมูลตลาด

เพิ่มข้อมูล

ออกรายงาน

เงื่อนไขการค้นหา

จังหวัด ยโสธร อำเภอ กุดชุม

อปท. อบต.โพมงาน ชื่อวัฒนธรรม

ค้นหา แสดงทั้งหมด

ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ชื่อ	ศาสนา	ศิลปะ	วัฒนธรรม	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	
11	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	ศูนย์การเรียนรู้ฐานหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดทหนองนาโนเด	☐	☐	☐	☒	
12	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	การทอผ้าไหม	☐	☐	☐	☒	
13	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	งานจักสานจากไม้ไผ่ กระติบข้าว	☐	☐	☐	☒	
14	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	การทำขนมจากจากไม้	☐	☐	☐	☒	
15	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค แบบพื้นบ้าน	☐	☐	☐	☒	
16	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	บวดแม่โขม เวดคล้ายเส้น แก้วบวดเมือย	☐	☐	☐	☒	
17	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	แหล่งเรียนรู้ภูมิเกษตรแบบผสมผสาน	☐	☐	☐	☒	
18	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	การทอผ้าไหม	☐	☐	☐	☒	
19	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	ปราชญ์ชาวบ้าน ด้านพิธีกรรมทางศาสนา	☒	☐	☐	☒	
20	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	พิธีกรรมทำพิธีทางศาสนา พระราชนิพนธ์	☒	☐	☐	☒	

DLA INFO64

ยินดีต้อนรับ : นางสุวรรณา ศรีนันทา | ออกจากระบบ

MAIN MENU

ด้านที่ 7 สังคม ศาสนา วัฒนธรรม >> ข้อมูลศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมท้องถิ่น

SOC006

ด้านที่ 1 สารสนเทศและสิ่งแวดล้อม

ด้านที่ 2 เวชกรรมและการศึกษา

ด้านที่ 3 สาธารณภัย

ด้านที่ 4 โครงสร้างพื้นฐาน

ด้านที่ 5 การบริหารจัดการน้ำ

ด้านที่ 6 การจัดการภายในและธรรมชาติ

ด้านที่ 7 สังคม ศาสนา วัฒนธรรม

ข้อมูลหมู่บ้าน

ข้อมูลชุมชน

ข้อมูลคณะกรรมการชุมชน

ข้อมูลการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชน

ข้อมูลการจัดตั้งกองทุน/วิสาหกิจชุมชน

สวนสาธารณะ/สถานที่ออกกำลังกาย

ข้อมูลห้องสมุด/ที่อ่านหนังสือท้องถิ่น

ข้อมูลศาสนสถาน

ข้อมูลตลาด

เพิ่มข้อมูล

ออกรายงาน

เงื่อนไขการค้นหา

จังหวัด ยโสธร อำเภอ กุดชุม

อปท. อบต.โพมงาน ชื่อวัฒนธรรม

ค้นหา แสดงทั้งหมด

ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ชื่อ	ศาสนา	ศิลปะ	วัฒนธรรม	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	
21	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	โครงการเรียนรู้ของอายุ ประจำด 2568	☐	☐	☒	☐	
22	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	งานจักสานจากไม้ไผ่	☐	☐	☐	☒	
23	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	หมอดินอาสา	☐	☐	☐	☒	
24	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	ดนตรี เพลงพื้นบ้าน หมอตำ	☐	☐	☐	☒	
25	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	ศิลปะ	☐	☒	☐	☐	
26	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	พิธีกรรมทางศาสนา(ด้านการบวชพิธีสู่ขวัญพิธีต่างๆ)	☐	☐	☐	☒	
27	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	ปราชญ์ชาวบ้านด้านดนตรีพื้น หมอตำ หมอแคน	☐	☐	☐	☒	
28	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	ดนตรี เพลงพื้นบ้าน หมอตำทอ	☐	☐	☐	☒	
29	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	วัฒนธรรม	☐	☐	☒	☐	
30	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพมงาน	ปราชญ์ชาวบ้านด้านศาสนาและวัฒนธรรม	☒	☐	☐	☒	

รายงานข้อมูลศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมท้องถิ่น															
ข้อมูล ณ วันที่ 7 พฤษภาคม 2568															
ลำดับ	จังหวัด	อำเภอ	อปท.	ปีงบประมาณ	ชื่อโครงการ/กิจกรรม	ช่องทางกาติดต่อ/การสืบค้นเพื่อการเรียนรู้							ช่องทางการติดต่อออนไลน์		
						สถานที่ตั้ง	ละติจูด	ลองจิจูด	ชื่อเจ้าของ	เบอร์โทรศัพท์ที่ใช้ในการติดต่อ	ชื่อผู้ประสานงาน	เบอร์โทรศัพท์มือถือ	Website	Email	Facebook
1	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	วัฒนธรรม	41 หมู่ที่ 4 ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร			นายอุดม สายรัตน์	045-578-007					
2	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2567	ดนตรี เพลงพื้นบ้าน หมอลำกลอน	15 หมู่ที่ 4 ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร			นางสะ พุดซ้อน	045-789-007					
3	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	พิธีกรรมทางศาสนาตามความเชื่อของชาวยุโรปในท้องถิ่น	หมู่ที่ 5 ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร			นายคำจันท์ สว่างวงษ์	045-789-007					
4	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	ปราชญ์ชาวบ้านด้านดนตรีพื้นบ้าน หมอลำ หมอแคน	9 หมู่ที่ 4 ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร			นายวุฒิพงษ์ เข้มเพชร	045-789-007					
5	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	จักรสาน	หมู่ที่ 2 ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร			นายคำ บุญศรี	045-789-007					
6	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	ปราชญ์ชาวบ้านด้านศาสนาและวัฒนธรรม	หมู่ที่ 2 ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร			นายสีบุญ สว่างวงษ์	045-789-007					
7	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	หมอดินอาสา	11 หมู่ที่ 6 ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร			นายบุญหลาย คำแสน	045-789-007					
8	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	ศิลปะ	61 หมู่ที่ 6 ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร			นายวินัย คำแสน	045-789-007					
9	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	ดนตรี เพลงพื้นบ้าน หมอลำ	59 หมู่ที่ 6 ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร			นางสาวสุปราณี สว่างวงษ์	045-789-007					
10	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	งานจักสานจากไม้ไผ่	2 หมู่ที่ 7 ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร			นายบุญโฮม สว่างวงษ์	045-789-007					
11	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	โครงการวันผู้สูงอายุ ประจำปี 2568	องค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร	16.040832	104.179946	องค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม	045-789-007	นางสาวพิชามณี สิลลีสี่	064-197-0800	https://tamboongponngam.go.th/	amphangamponngam.go.th	อบต.โพนงาม อำเภอกุดชุม
12	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	แหล่งเรียนรู้เกษตรอินทรีย์	62 หมู่ที่ 12 ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร			นายนาย จันทร้งาม	045-789-007			https://padthai3.com/wall/104666/		
13	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	เกษตรกรรมแบบปลอดสารพิษ	21 หมู่ที่ 12 ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร			นางวิไลย แสงพล	045-789-007					
14	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	โฮมสเตย์เชิงอนุรักษ์	หมู่ที่ 4 ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร			บ้านเกี่ยงเก่า	045-789-007					
15	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	กลุ่มผลิตภัณฑ์หมู่บ้านวัดวิไล	หมู่ที่ 4 ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร			บ้านเกี่ยงเก่า หมู่ที่ 4 ตำบลโพนงาม	045-789-007					
16	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	กลุ่มทอผ้าบ้านนางาม หมู่ 6	52 หมู่ที่ 6 ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร	16.060590	104.203166	บ้านนางาม หมู่ที่ 6	045-789-007					
17	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	การท่องเที่ยวผ้าไหมดอหมี่	195 หมู่ที่ 17 ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร			นางบุญมี หลายเครือ	045-789-007					
18	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	แหล่งเรียนรู้เกษตรแบบผสมผสาน	122 หมู่ที่ 17 ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร			นายสมพงษ์ กองทอง	045-789-007					
19	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	งานจักสานจากไม้ไผ่ กระติบข้าว	47 หมู่ที่ 6 ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร			นางอรุณ แฉกแสงพล	045-789-007					
20	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	การท่องเที่ยวผ้าไหม	15 หมู่ที่ 6 ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร			นางกุล บุญปก	045-789-001					
21	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อสังคมที่ยั่งยืน โพนหนองบัว	12 หมู่ที่ 6 ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร			นางสมบุญรณ์ ไชยปัญญา	045-789-007					
22	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	งานประเพณีบุญบั้งไฟตำบลโพนงาม	ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร			องค์การบริหารส่วนตำบลโพนงาม	045-789-007					อบต.โพนงาม อำเภอกุดชุม
23	ยโสธร	กุดชุม	อบต.โพนงาม	2568	พิธีกรรมทำพิธีทางศาสนา พราหมณ์บาศีรี	125 หมู่ที่ 17 ตำบลโพนงาม อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร			นายชู ทองเฟื่อง	045-789-007					

24	ยโสธร	กุตุชุม	อบต.โพนงาม	2568	ปราชญ์ชาวบ้าน ด้านพิธีกรรมทางศาสนา	37 หมู่ที่ 9 ตำบลโพนงาม อำเภอกุตุชุม จังหวัดยโสธร			นายจ้านงค์ บุญศรี	045-789-007					
25	ยโสธร	กุตุชุม	อบต.โพนงาม	2568	นวัตกรรมไทย นวัตกรรมสายเส้น แก้ววัดเมือย	213 หมู่ที่ 17 ตำบลโพนงาม อำเภอกุตุชุม จังหวัดยโสธร			นางสาวดอกไม้ แสงพล	045-789-007					
26	ยโสธร	กุตุชุม	อบต.โพนงาม	2568	การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค แบบพื้นบ้าน	1 หมู่ที่ 10 ตำบลโพนงาม อำเภอกุตุชุม จังหวัดยโสธร			นายธงชัย ทองเฟื่อง	045-789-007					
27	ยโสธร	กุตุชุม	อบต.โพนงาม	2568	การทำพืชมทอสาดจากไม้	175 หมู่ที่ 10 ตำบลโพนงาม อำเภอกุตุชุม จังหวัดยโสธร			นายบุญมา ศรีจันทร์	045-789-007					
28	ยโสธร	กุตุชุม	อบต.โพนงาม	2568	ปราชญ์ชาวบ้าน ด้านศาสนาและวัฒนธรรม	28 ตำบลโพนงาม อำเภอกุตุชุม จังหวัดยโสธร			นายคำจันทร์ สว่างวงศ์	045-789-007					
29	ยโสธร	กุตุชุม	อบต.โพนงาม	2568	นวัตกรรมไทย แผนโบราณ	31 หมู่ที่ 5 ตำบลโพนงาม อำเภอกุตุชุม จังหวัดยโสธร			นายณรงค์ ศรีละโคตร	045-789-007					
30	ยโสธร	กุตุชุม	อบต.โพนงาม	2567	จักรสานจากไม้ไผ่	77 หมู่ที่ 5 ตำบลโพนงาม อำเภอกุตุชุม จังหวัดยโสธร			นายหงษ์ทอง จันทร์สว่าง	045-789-007					
31	ยโสธร	กุตุชุม	อบต.โพนงาม	2568	จักรสานจากไม้ไผ่	20 หมู่ที่ 5 ตำบลโพนงาม อำเภอกุตุชุม จังหวัดยโสธร			นายพูล ทานะเวช	045-789-007					

[illegible]

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น				ภูมิปัญญาท้องถิ่น		ประเภทของการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น			การเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ชื่อเครือข่ายวัฒนธรรม	จำนวนเครือข่ายวัฒนธรรม	วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น	หัวข้อย่อย	ระดับของภูมิปัญญาท้องถิ่น	สาขาของภูมิปัญญาท้องถิ่น	บุคคล	สถานที่	วัตถุประสงค์ของ	เผยแพร่เฉพาะบุคคลในครอบครัว
เครือข่ายตำบลโพงาม		วรรณการพื้นบ้าน	สำนวน ภาษิต เช่น ผญาอีสาน						
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ศิลปกรรม	ศิลปกรรม			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ภาษาและวรรณกรรม	ภาษาและวรรณกรรม			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ศิลปกรรม	ศิลปกรรม			
				ภูมิปัญญาชาวบ้าน	หัตถกรรม	หัตถกรรม			X
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ศิลปกรรม	ศิลปกรรม			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	เกษตรกรรม	เกษตรกรรม			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ศิลปกรรม	ศิลปกรรม			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	หัตถกรรม	หัตถกรรม			
-	0	การปฏิบัติประเพณี พิธีกรรม และงานเทศกาล	งานประเพณีบั้งน้ำผือ เช่น สงกรานต์ สงกรานต์ เทศกาลมาฆี						
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	เกษตรกรรม	เกษตรกรรม			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	เกษตรกรรม	เกษตรกรรม			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	อื่นๆ เช่น สมุนไพรพื้นบ้าน การทำอาหารพื้นบ้าน	อื่นๆ			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	หัตถกรรม	หัตถกรรม			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	หัตถกรรม	หัตถกรรม			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	เกษตรกรรม	เกษตรกรรม			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	หัตถกรรม	หัตถกรรม			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	หัตถกรรม	หัตถกรรม			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	เกษตรกรรม	เกษตรกรรม			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	อื่นๆ เช่น พิธีกรรมและประเพณี เทศกาลและพิธีกรรม	อื่นๆ			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	อื่นๆ เช่น พิธีกรรมและประเพณี เทศกาลและพิธีกรรม	อื่นๆ			

				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ไม่มีระบุ ศพชว. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ระดับประถมศึกษาตอนต้น	อื่นๆ			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	การแพทย์ไทย	การแพทย์ไทย			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	การแพทย์ไทย	การแพทย์ไทย			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	อุตสาหกรรม	อุตสาหกรรม			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	ไม่มีระบุ ศพชว. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ระดับประถมศึกษาตอนต้น	อื่นๆ			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	การแพทย์ไทย	การแพทย์ไทย			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	หัตถกรรม	หัตถกรรม			
				ภูมิปัญญาท้องถิ่น	หัตถกรรม	หัตถกรรม			

X	การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ		โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น		0.00	0						
X	การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ		โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น		0.00	0						
X	การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ		โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น		0.00	0						
X	การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ		โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น		0.00	0						
X	การจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้าน		โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น		0.00	0						
X	การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ				0.00	0						
X	การจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้าน		โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น		0.00	0						
X	การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ				0.00	0						